

Toets flora en fauna

Lodderdijk 23 te Gemert

Datum : 2 maart 2016
Projectnummer : 16-0062
Opdrachtgever : W. M. J. M. van Katwijk
Lodderdijk 23
5422 XB Gemert

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In verband met de voorgenomen ontwikkeling aan Lodderdijk 23 te Gemert is het noodzakelijk een toetsing aan de Flora- en faunawet uit te voeren. De voorgenomen ontwikkeling betreft de splitsing van de bestaande kavel en de bouw van een woning. Hierbij is het nodig te onderzoeken of er beschermde planten en/of dieren op de locatie aanwezig zijn en op welke wijze de werkzaamheden hierop effect hebben.

1.2 Doel

Doel van het onderliggende onderzoek is te bepalen of de wijzigingen binnen het plangebied mogelijk leiden tot overtreding van de Flora- en faunawet.

Het in deze rapportage beschreven onderzoek heeft tot doel het vaststellen van de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten die zijn opgenomen in de tabellen van beschermde flora en fauna in het kader van de Flora- en faunawet. Op basis van dit onderzoek kan worden vastgesteld welke maatregelen getroffen en vervolgstappen genomen dienen te worden om te voorkomen dat in strijd met de Flora- en faunawet wordt gehandeld.

2 Wettelijk kader

In Nederland is de bescherming van natuurwaarden in twee wetten geregeld. Soortbescherming is geregeld in de Flora- en faunawet. Gebiedsbescherming is vastgelegd in de Natuurbeschermingswet 1998 en in het beleid voor het Natuurnetwerk Nederland (voorheen EHS). Deze toets flora en fauna is gericht op soortbescherming. Vanwege de ligging van het plangebied is gebiedsbescherming niet van toepassing. De Natuurbeschermingswet en het beleid voor de EHS worden daarom buiten beschouwing gelaten.

2.1 Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet beschermt soorten, niet individuele planten of dieren, om te voorkomen dat het voortbestaan van de soort in gevaar komt. Doelstelling van de Flora- en faunawet is de bescherming en het behoud van in het wild levende plant- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is het 'Nee, tenzij' principe. Dit betekent dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde dieren of planten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan.

In de Flora- en faunawet geldt een verbod op activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten. De bescherming van soorten is geregeld middels een aantal verbodsbepalingen. In dit geval zijn vooral artikel 8 tot en met 12 van belang.

Artikel 8: Het is verboden beschermde planten te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9: Het is verboden beschermde dieren te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10: Het is verboden beschermde dieren opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11: Het is verboden nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde dieren te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12: Het is verboden eieren van beschermde dieren te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

De Flora- en faunawet beschermt alle inheemse zoogdieren (op de huismuis, de bruine rat en de zwarte rat na), vogels, reptielen en amfibieën. Bij de vissen, ongewervelde dieren en planten zijn alleen die soorten beschermd die als zodanig in de wet zijn aangewezen. Alle beschermde soorten, met uitzondering van de vogels, staan in de tabellen 1, 2 en 3 van de Flora- en faunawet.

Tabel 1: Algemene soorten

Dit betreft soorten waarvoor in het geval van bestendig beheer en onderhoud, bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen een algehele vrijstelling geldt van de verbodsbepalingen artikel 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet.

Tabel 2: Overige soorten

Dit betreft zeldzame en veelal bedreigde soorten. Voor deze soorten wordt in het geval van bestendig beheer en onderhoud, bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling verleend voor de verbodsbepalingen artikel 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet, mits de activiteiten uitgevoerd worden op basis van een door de minister van Economische Zaken (EZ) goedgekeurde gedragscode. Wanneer geen gedragscode wordt gevolgd, is bij werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen een ontheffing nodig.

Tabel 3: Strikt beschermde soorten

Onder deze tabel vallen onder andere de soorten die beschermd zijn volgens de Europese Habitatrichtlijn. In het geval van bestendig beheer en onderhoud en bestendig gebruik wordt voor de soorten uit tabel 3 een vrijstelling verleend van de verbodsbepalingen artikel 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet, mits de activiteiten uitgevoerd worden op basis van een door de minister van EZ goedgekeurde gedragscode. Voor activiteiten in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen geldt voor deze soorten geen vrijstelling, hiervoor moet dus een ontheffing aangevraagd worden.

Vogels en hun nesten mogen tijdens het broeden niet worden verstoord. Daarnaast bestaat er een lijst van het ministerie van EZ waarop de vogels zijn opgenomen waarvan het nest jaarrond beschermd is.

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht (artikel 2) opgenomen: “een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. De zorg houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden geveerd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.”

Dit artikel is altijd van toepassing, ongeacht vrijstelling of ontheffing.

3 Plangebied en werkzaamheden

Het plangebied ligt aan de Lodderdijk 23 binnen de bebouwde kom van Gemert. De voorgenomen ontwikkeling in het plangebied betreft de bouw van een woning. Het plangebied dient als siertuin en bestaat uit een klein grasveld omringd door struikgewas en bomen. Een deel van het grasveld behoort tot het plangebied, het andere deel zal bij het bestaande huis blijven horen. Hierdoor bestaat de noordzijde van het plangebied alleen uit grasveld. Aan de oostzijde bevindt zich een beukenhaag. Hierachter ligt een greppel met regenwater. Aan de westzijde staan wat grote struiken en kleine boompjes met een laag klimop over de ondergrond. Aan de westzijde zal een oprit worden gerealiseerd waarvoor vegetatie verwijderd zal worden. De vegetatie bestaat hier vooral uit rododendron en hulst. De zuidelijke grens bestaat uit een taxushaag. Voor deze haag staan drie eiken, twee hiervan zullen gekapt worden. Daarvoor staan nog wat kleine boompjes en struiken waaronder rododendron en een beukenhaag. Het plangebied wordt omgeven door bebouwing.

Figuur 1 geeft de begrenzing en ligging van het plangebied weer. Op de volgende pagina is een foto impressie van het plangebied opgenomen.

Figuur 1. Begrenzing plangebied Lodderdijk 23 te Gemert (rood omlijnd) (bron: maps.google.nl)

Foto 1. Noordzijde van het plangebied. Het voorste deel van dit grasveld hoort bij het plangebied.

Foto 2. Zuidkant van het plangebied. De grote eik aan de rechterkant zal gerooid worden.

Foto 3. Taxushaag, zuidgrens.

Foto 4. Greppel met regenwater, oostzijde.

Foto 5. Eksternest

Foto 6. Winterkoning nest

4 Natuurwaarden

In het kader van deze toets flora en fauna heeft een bronnenonderzoek plaatsgevonden. Aan de hand van bekende verspreidingsgegevens uit onder andere verspreidingsatlassen is bepaald welke beschermde soorten in de omgeving van het plangebied voorkomen. Daarnaast heeft een veldbezoek plaatsgevonden waarbij alle op de locatie aanwezige biotopen zijn opgenomen. De aanwezigheid van deze biotopen vormt de basis voor de mogelijkheid tot het voorkomen van beschermde soorten. Naast de biotopen zijn directe en indirecte aanwijzingen opgenomen die duiden op het voorkomen van beschermde soorten. De aanwezige biotopen zijn vergeleken met de habitateisen van beschermde plant- en diersoorten. Op basis van deze vergelijking is beoordeeld welke van deze soorten in het plangebied kunnen voorkomen.

Het veldbezoek heeft plaatsgevonden op 3 maart 2016 in de middag. De weersomstandigheden waren overwegend bewolkt en circa 8 graden Celsius.

4.1 Flora

Het plangebied bestaat uit een siertuin met een grasveld en verschillende bomen, struiken en lage begroeiing. De beplanting in het plangebied is aangeplant. Omdat geschikte biotopen ontbreken kan het voorkomen van beschermde planten redelijkerwijs worden uitgesloten.

4.2 Amfibieën en reptielen

Uit het bronnenonderzoek blijkt dat in de omgeving van het plangebied de volgende beschermde reptielen- en amfibieënsoorten voorkomen: kleine watersalamander, gewone pad, bruine kikker, bastaardkikker (alle FFtabel 1), Alpenwatersalamander, levendbarende hagedis (beide FFtabel 2), vinpootsalamander, heikikker, kamsalamander, knoflookpad en poelkikker (alle FFtabel 3).

In het plangebied is geen geschikt voortplantingsbiotoop voor amfibieën aanwezig. De waterpartij in de tuin ten noorden van het plangebied is door de hoge opstaande randen ongeschikt als voortplantingswater voor amfibieën. De greppel aan de oostzijde bevat geen permanent water.

De levendbarende hagedis (FFtabel 2) komt vooral voor op vochtige heide of in structuurrijke bermen of ruigten. Het plangebied voldoet niet aan deze habitat eisen, waardoor het voorkomen van de levendbarende hagedis kan worden uitgesloten.

Er kan niet uitgesloten worden dat de Alpenwatersalamander (FFtabel 2) sporadisch voorkomt in de randen van het plangebied. De Alpenwatersalamander kan doordringen tot in stedelijk gebied tot wel 400 meter van de voortplantingslocatie (Creemers & van Delft, 2009). Heggen en houtwallen doen dan dienst als geleidend element. Beplanting blijft aanwezig in de randen van het plangebied, bovendien vormt het plangebied geen essentieel leefgebied voor Alpenwatersalamander. De Alpenwatersalamander vindt voldoende soortgelijk landhabitat in de omgeving, waardoor redelijkerwijs uitgesloten kan worden dat de nieuwbouw negatieve effecten heeft op het voorkomen van Alpenwatersalamander.

De vinpootsalamander (FFtabel 3) heeft voedselarm water en preferert bos als landhabitat (RAVON). Doordat bos in en nabij het plangebied afwezig is kan het voorkomen van vinpootsalamander worden uitgesloten.

De heikikker (FFtabel 3) wordt nauwelijks aangetroffen in intensief agrarisch landschap en rond infrastructuur en bebouwing (Creemers & van Delft, 2009). Op de zandgronden, waaronder het plangebied valt, zoekt de heikikker vochtig, voedselarm, schraal gebied. Het plangebied voldoet niet aan de eisen die de heikikker stelt aan landhabitat.

De kamsalamander (FFtabel 3) mijdt stedelijk gebied (Creemers & van Delft, 2009). Het voorkomen van de kamsalamander in het plangebied kan redelijkerwijs worden uitgesloten.

Uit gegevens van RAVON blijkt dat de knoflookpad (FFtabel 3) in 2012 is waargenomen in de omgeving van Gemert. De knoflookpad is gebonden aan stroomdalen van beken en rivieren en behoeft bos in de nabijheid. Een absolute voorwaarde voor de knoflookpad is de aanwezigheid van open zand plekken omringd met vegetatie. Aangezien het plangebied en de nabije omgeving ervan niet voldoen aan deze eisen kan het voorkomen van de knoflookpad in het plangebied worden uitgesloten.

De poelkikker (FFtabel 3) is een sterk watergebonden soort. Op de hogere zandgronden wordt hij met name aangetroffen in vennen van bos- en heidegebieden (RAVON). Gezien de locatie van het plangebied kan redelijkerwijs worden uitgesloten dat de poelkikker er voorkomt.

Overige algemeen voorkomende soorten amfibieën uit FFtabel 1 kunnen mogelijk in het plangebied voorkomen en tussen de struiken land- en/of winterhabitat vinden. De voorgenomen ontwikkeling in het plangebied kan negatief effect hebben op het leefgebied van deze algemeen voorkomende soorten amfibieën. Voor de soorten van FFtabel 1 geldt een algehele vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet. Er hoeven zodoende voor deze soorten amfibieën geen mitigerende maatregelen te worden getroffen.

4.3 Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn enkele algemeen voorkomende vogelsoorten waargenomen, zoals houtduif, roodborst, merel en koolmees.

Uit de bevindingen van het veldbezoek blijkt dat de randen van het plangebied geschikt zijn als broed- en foerageergebied voor algemeen voorkomende vogelsoorten. Tijdens het veldbezoek is een eksternest aangetroffen in een boom aan de zuidkant van de tuin (foto 5) en een winterkoning nest in de struiken aan de westkant van het plangebied (foto 6). Er zijn geen jaarrond beschermde nesten waargenomen. Rondom de nieuwbouw en in de omgeving van het plangebied zullen voldoende foerageer en nestmogelijkheden overblijven. Enkele bomen in het plangebied zullen gekapt worden. Alle inheemse vogels en hun nesten mogen tijdens het broeden niet worden verstoord. Door deze bomen of beplanting buiten het broedseizoen van vogels te verwijderen wordt voorkomen dat er negatieve effecten zullen optreden ten aanzien van algemeen voorkomende vogelsoorten. Het broedseizoen loopt globaal van half maart tot en met half juli.

4.4 Zoogdieren

Uit het bronnenonderzoek blijkt dat het voorkomen van eekhoorn (FFtabel 2) bekend is in de omgeving van het plangebied. Bevindingen van het veldbezoek tonen aan dat in het plangebied geen nesten van eekhoorn aanwezig zijn. Met de voorgenomen plannen verdwijnt leefgebied van de eekhoorn. In het plangebied en in de omgeving blijft echter voldoende soortgelijk leefgebied aanwezig waardoor redelijkerwijs kan worden uitgesloten dat de nieuwbouw negatieve effecten heeft ten aanzien van het voorkomen van eekhoorn.

Daarnaast blijkt uit het veldbezoek dat het plangebied (onderdeel van het) leefgebied kan vormen van algemeen voorkomende soorten zoogdieren uit FFtabel 1, zoals egel, mol en algemene muizensoorten. Voor zwaarder beschermde grondgebonden soorten zoogdieren ontbreken in het plangebied geschikte biotopen, zodat het voorkomen hiervan kan worden uitgesloten.

De voorgenomen plannen hebben mogelijk negatieve effecten tot gevolg voor de algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren. Voor de soorten van FFtabel 1 geldt een algehele vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet. Er hoeven zodoende voor deze soorten geen mitigerende maatregelen te worden getroffen.

Uit de Atlas van de Nederlandse vleermuizen (Limpens et al.1997) en Korsten en Regelink (2010) blijkt dat de soorten gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, bosvleermuis, rosse vleermuis,

laatvlieger, watervleermuis, franjestaart, baardvleermuis, Brandts vleermuis en gewone/grijze grootoorvleermuis (alle FFtabel 3) voorkomen in de omgeving van het plangebied.

Uit het veldbezoek blijkt dat het plangebied geschikt is als foerageergebied voor vleermuizen. In de bomen zijn geen holtes aanwezig waardoor mogelijkheden voor verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen ontbreken. Structuren die dienst kunnen doen als vliegroute voor vleermuizen ontbreken in het plangebied.

In de directe omgeving van het plangebied is voldoende gelijksoortig geschikt foerageergebied aanwezig en na de realisatie van de voorgenomen plannen zal het plangebied weer geschikt zijn als foerageergebied. De voorgenomen ontwikkeling veroorzaakt geen negatief effect op het foerageergebied van vleermuizen.

4.5 Overige soortgroepen

Bevindingen van het veldbezoek tonen aan dat in het plangebied geschikte biotopen ontbreken voor beschermde soorten dagvlinders, libellen, vissen, mieren en kevers. Het voorkomen van beschermde soorten uit deze soortgroepen kan daarom worden uitgesloten.

5 Conclusie

In het plangebied komen mogelijk beschermde soorten voor die vermeld staan in de tabellen van de Flora- en faunawet. Tabel 1 geeft een samenvatting van de conclusies.

Het plangebied wordt mogelijk gebruikt als (onderdeel van het) leefgebied door algemeen voorkomende soorten amfibieën en grondgebonden zoogdieren die zijn opgenomen in FFtabel 1. De werkzaamheden hebben mogelijk negatieve effecten op deze soorten. Voor de soorten van FFtabel 1 geldt een algehele vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet. Er hoeven zodoende voor deze soorten geen mitigerende maatregelen te worden getroffen.

Het plangebied vormt geschikt leefgebied voor de eekhoorn (FFtabel 2). Er zijn geen nesten van eekhoorn aangetroffen. Met het verwijderen van de bomen en struiken verdwijnt mogelijk een deel van het leefgebied, echter blijft er nog genoeg geschikte vegetatie aanwezig in het plangebied en is er grenzend aan het plangebied voldoende leefgebied beschikbaar om negatieve effecten op het voorkomen van eekhoorn uit te kunnen sluiten.

De mogelijkheid bestaat dat de Alpenwatersalamander (FFtabel 2) sporadisch voorkomt in de randen van het plangebied. Het plangebied vormt echter geen essentieel leefgebied voor de Alpenwatersalamander. Met de voorgenomen ontwikkelingen blijven de randen van het plangebied geschikt en de Alpenwatersalamander vindt voldoende soortgelijk landhabitat in de omgeving, waardoor redelijkerwijs uitgesloten kan worden dat de nieuwbouw negatieve effecten heeft op het voorkomen van Alpenwatersalamander.

Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. In de directe omgeving van het plangebied is voldoende gelijksoortig geschikt foerageergebied aanwezig. Na de voorgenomen plannen is het plangebied ook weer geschikt als foerageergebied. Hierdoor veroorzaakt de nieuwbouw geen negatief effect op foerageergebied van vleermuizen. Het plangebied biedt geen mogelijkheden voor verblijfplaatsen of vliegroutes van vleermuizen.

Het plangebied is geschikt als broed- en foerageergebied voor algemeen voorkomende vogelsoorten. De in het plangebied voorkomende vogelsoorten staan vermeld in de Flora- en faunawet en zijn strikt beschermd. Als het verwijderen van bomen en beplanting buiten het broedseizoen plaatsvindt, wordt voorkomen dat er negatieve effecten optreden ten aanzien van algemeen

voorkomende vogelsoorten. Het broedseizoen loopt globaal van half maart tot en met half juli.

Tabel 1. Samenvatting conclusie

Soort(groep)	Bescherming	Functie plangebied	Mogelijk effect	Ontheffing	Maatregelen
Amfibieën	FFtabel 1	Land- en winterhabitat	Ja	Nee	Nee, algehele vrijstelling
Grondgebonden zoogdieren	FFtabel 1	Leefgebied	Ja	Nee	Nee, algehele vrijstelling
Vogels (niet jaarrond beschermd)	Vogels	Foerageergebied en broedgebied	Ja	Nee, op voorwaarde uitvoeren maatregelen	Verwijderen en/of snoeien van begroeiing buiten het broedseizoen
Eekhoorn	FFtabel 2	Leefgebied	Nee	Nee	-
Alpenwatersalamander	FFtabel 2	Geen essentieel leefgebied	Nee	Nee	-
Vleermuizen	FFtabel 3	Foerageergebied	Nee	Nee	-

Literatuur

- + Bos F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting, 2006. De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- + Creemers R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON) (redactie). 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland, Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey Nederland, Leiden.
- + Korsten, E. en Regelink J.R. Herkennen van potentiële vleermuiswaarden: in het kader van quickscans en andere ecologisch vooronderzoek. Zoogdierverseniging- rapport 2010.44. Zoogdierverseniging, Nijmegen.
- + Limpens, H., K. Mostert, W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen, onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- + Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Brochure: Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde dieren en planten, 22 februari 2005.
- + Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, 2002. De Nederlandse libellen (Odonata). Nederlandse Fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- + maps.google.nl
- + www.vlindernet.nl
- + www.waarneming.nl
- + www.telmee.nl
- + www.zoogdierverseniging.nl
- + www.libellennet.nl
- + www.eis-nederland.nl
- + www.ravon.nl